

Πέρα από τη διεπιστημονική και φιλοσοφική σύγκλιση της νομικής και ιατρικής επιστήμης, τα βιοηθικά διλήμματα αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για το θέατρο, τον κινηματογράφο και την παγκόσμια λογοτεχνία. Παρακάτω παρουσιάζονται κάποιοι ενδεικτικοί σταθμοί όπου η Τέχνη, αξιοποιώντας τα αφηγηματικά της εργαλεία, αποπειράται να προσεγγίσει τον κόσμο του επιστημονικού στοχασμού και να θέσει τα δικά της ερωτήματα στο Άτομο και την Κοινωνία.

Η ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Μικρή λίστα μεγάλων έργων...

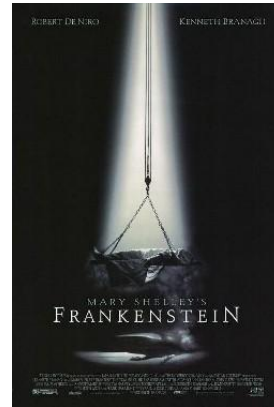
Κ.

1818 — Frankenstein

Δημιουργός: **Mary Shelley**

Το *Frankenstein; or, The Modern Prometheus* (1818) της Mary Shelley αποτελεί το θεμέλιο έργο της λογοτεχνίας της επιστήμης και το πρώτο μεγάλο κείμενο που διατυπώνει βιοηθικά ερωτήματα για την ανθρώπινη δημιουργία. Το λογοτέχνημα έτυχε τεράστιας παγκόσμιας και διαχρονικής απήχησης, γεγονός που αποτυπώνεται στις αλληπάληλες θεατρικές και κινηματογραφικές διασκευές. Ο Victor Frankenstein, νέος επιστήμονας, κυριεύεται από την επιθυμία να νικήσει τον θάνατο και δημιουργεί ένα έμβιο ον από νεκρά σώματα, το οποίο όμως απορρίπτει αμέσως μόλις το αντικρίσει. Η Shelley, μέσα από τον μύθο του «νέου

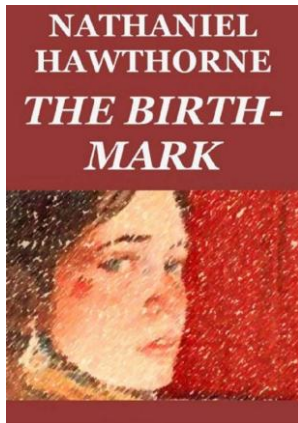
Προμηθέα», διερευνά τα όρια της επιστημονικής ευθύνης, τη σύγκρουση ανάμεσα στη γνώση και στην ηθική, καθώς και τη βαθιά ανάγκη του ανθρώπου για αναγνώριση και αγάπη. Το έργο λειτουργεί ως προειδοποίηση απέναντι στην ύβρη της επιστήμης που επιχειρεί να δημιουργήσει ζωή χωρίς να αναλαμβάνει τις συνέπειες της πράξης της. Είτε ως αλληγορία της τεχνολογικής αλαζονείας είτε ως στοχασμός πάνω στη μοναξιά του δημιουργού και του δημιουργήματος, το *Frankenstein* παραμένει διαχρονικό σημείο αναφοράς για τη βιοηθική, θέτοντας ερωτήματα που εξακολουθούν να συγκλονίζουν: πού τελειώνει η πρόοδος και πού αρχίζει η ευθύνη;

Πηγή: https://en.wikipedia.org/wiki/Mary_Shelley%27s_Frankenstein_%28film%29

1843 — The Birthmark

Δημιουργός: **Nathaniel Hawthorne**

Ο Nathaniel Hawthorne αφηγείται την ιστορία του επιστήμονα Aylmer, ο οποίος, παρασυρμένος από την πίστη του στην παντοδυναμία της επιστήμης, προσπαθεί να αφαιρέσει από το πρόσωπο της συζύγου του Georgiana ένα μικρό σημάδι – το μοναδικό «ελάττωμα» στην αλλιώς τέλεια ομορφιά της. Το πείραμά του, που γίνεται σύμβολο της ανθρώπινης εμμονής με την τελειότητα, οδηγεί τελικά στον θάνατό της. Μέσα από αυτή την τραγική ιστορία, ο Hawthorne εξερευνά τα όρια της επιστημονικής παρέμβασης στη φύση, το τίμημα της αλαζονείας της γνώσης και την ηθική σύγκρουση ανάμεσα στην αγάπη και τον έλεγχο. Το έργο λειτουργεί ως προειδοποίηση απέναντι στη φιλοδοξία του ανθρώπου να υπερβεί τα φυσικά όρια και αποτελεί από τα πρώτα λογοτεχνικά κείμενα που θέτουν βιοηθικά ερωτήματα για την αναζήτηση της τελειότητας και την ευθύνη του επιστήμονα.

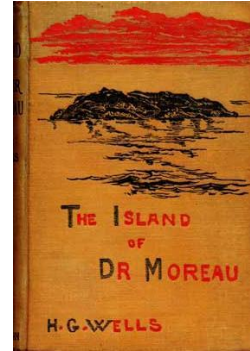
Πηγή: <https://www.gradesaver.com/the-birth-mark/study-guide/bibliography>

1896 — The Island of Dr. Moreau

Δημιουργός: **H. G. Wells**

Μια σκοτεινή αλληγορία για τα όρια της επιστήμης και της ηθικής. Ένας ναυαγός φτάνει σε ένα απομονωμένο νησί, όπου ο εκκεντρικός επιστήμονας Dr. Moreau διεξάγει φρικτά πειράματα πάνω σε ζώα, μεταμορφώνοντάς τα σε ανθρωπόμορφα όντα μέσω επώδυνων επεμβάσεων. Το έργο εξερευνά ζητήματα ζωοπειραματισμού, γενετικής τροποποίησης και της θεμελιώδους διάκρισης ανάμεσα στον άνθρωπο και το ζώο. Ο Wells, με διορατικότητα που προαναγγέλλει τα σημερινά βιοηθικά διλήμματα, καταγγέλλει την ψυχρή επιστημονική αλαζονεία που αγνοεί τον πόνο και την ευθύνη απέναντι στη ζωή. Το νησί του Moreau γίνεται σύμβολο της ανθρώπινης ύβρεως: ένας τόπος όπου η επιστήμη απογυμνώνεται από την ηθική της και αποκαλύπτει το τέρας που γεννιέται όταν η γνώση λειτουργεί χωρίς συνείδηση.

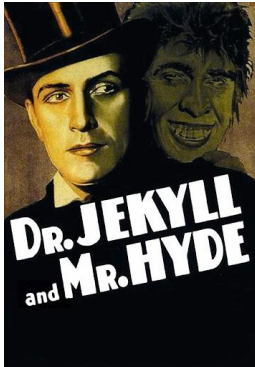

Πηγή: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Island_of_Doctor_Moreau

1897 — Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde

Δημιουργός: **Robert Louis Stevenson**

Ο Robert Louis Stevenson αφηγείται την ιστορία ενός γιατρού που, μέσω επιστημονικού πειράματος, επιχειρεί να διαχωρίσει τη «σκοτεινή» και την «καλή» πλευρά της ανθρώπινης φύσης, δημιουργώντας τον τρομακτικό alter ego του, Mr. Hyde. Το έργο, πέρα από ψυχολογική αλληγορία, αποτελεί μια βαθιά ηθική μελέτη πάνω στα όρια της επιστήμης και της ανθρώπινης ταυτότητας. Θέτει το ερώτημα αν η επιστήμη μπορεί να ελέγξει τις δυνάμεις που απελευθερώνει και αν ο άνθρωπος έχει την ηθική ικανότητα να διαχειριστεί τη γνώση που αποκτά. Ο Stevenson, προαναγγέλλοντας τα διλήμματα της βιοϊατρικής και της ψυχοφαρμακολογίας, παρουσιάζει μια σκοτεινή εικόνα του επιστήμονα που πειραματίζεται με την ανθρώπινη φύση, υπονομεύοντας τα ίδια του τα όρια. Το έργο λειτουργεί ως διαχρονική προειδοποίηση για την ευθύνη που συνοδεύει κάθε μορφή επιστημονικής και ηθικής ανακάλυψης.

Πηγή:

https://en.wikipedia.org/wiki/Adaptations_of_Strange_Case_of_Dr._Jekyll_and_Mr._Hyde

1901 — Les Avariés (Damaged Goods)

Δημιουργός: **Eugène Brieux**

Το *Les Avariés* (1901) του Eugène Brieux υπήρξε ένα από τα πιο ρηξικέλευθα θεατρικά έργα των αρχών του 20ού αιώνα, προκαλώντας έντονες αντιδράσεις λόγω της τολμηρής θεματολογίας του. Ο Brieux αφηγείται την ιστορία ενός νεαρού άνδρα που, λίγο πριν από τον γάμο του, ανακαλύπτει ότι πάσχει από σύφιλη — μια ασθένεια που τότε συνοδευόταν από κοινωνικό στίγμα και σιωπή. Το έργο εξετάζει τα ζητήματα της ιατρικής ελικρίνειας, της ευθύνης απέναντι στον σύντροφο και της δημόσιας υγείας, ενώ καταγγέλλει τη συγκάλυψη της ασθένειας ως μορφή κοινωνικής υποκρισίας.

Ο Brieux, μέσα από τον ρεαλισμό και τον διδακτισμό του, επιδιώκει να αφυπνίσει τη συνείδηση του κοινού, μετατρέποντας το θέατρο σε μέσο κοινωνικής αγωγής. Το *Les Avariés* θεωρείται σήμερα πρωτοποριακό έργο κοινωνικής βιοηθικής, αφού εισάγει στο δημόσιο διάλογο θέματα πρόληψης, ευθύνης και δικαιώματος στην ενημέρωση, πολύ πριν αυτά αποκτήσουν ιατρικό ή νομικό πλαίσιο.

Πηγή: https://en.wikipedia.org/wiki/Les_Avari%C3%A9s

1906 — The Doctor's Dilemma

Δημιουργός: **George Bernard Shaw**

Το *The Doctor's Dilemma* (1906) του George Bernard Shaw είναι ένα από τα πρώτα θεατρικά έργα που θίγουν ευθέως ζητήματα ιατρικής ηθικής και κοινωνικής ευθύνης. Ο Shaw, με το χαρακτηριστικό του πνεύμα σάτιρας και διαλόγου, αφηγείται την ιστορία ενός γιατρού που ανακαλύπτει θεραπεία για τη φυματίωση, αλλά διαθέτει περιορισμένο αριθμό δόσεων. Αντιμέτωπος με το δίλημμα σε ποιον ασθενή θα προσφέρει τη σωτηρία —σε έναν ταλαντούχο αλλά ανήθικο καλλιτέχνη ή σε έναν ταπεινό συνάδελφο— ο ήρωας γίνεται σύμβολο της σύγκρουσης ανάμεσα στην επαγγελματική κρίση, το προσωπικό συμφέρον και την κοινωνική ηθική. Ο Shaw χρησιμοποιεί την κωμωδία ιδεών για να απογυμνώσει τις ταξικές και οικονομικές ανισότητες του ιατρικού συστήματος, προεικονίζοντας σύγχρονες συζητήσεις για την κατανομή των πόρων στην υγεία και τη σχέση ιατρικής δεοντολογίας – κοινωνικής δικαιοσύνης. Με οξύτητα και ανθρωπισμό, το έργο δείχνει πως η θεραπεία της ασθένειας δεν είναι ποτέ ανεξάρτητη από την ηθική ασθένεια της κοινωνίας.

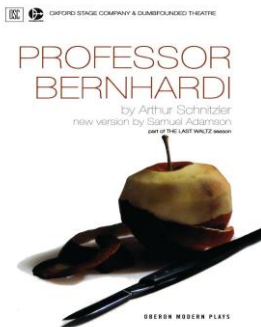

Πηγή: <https://ontariostage.com/the-doctors-dilemma-at-shaw/>

1912 — Professor Bernhardt

Δημιουργός: **Arthur Schnitzler**

Ο Professor Bernhardt (1912) του Arthur Schnitzler, γιατρού και συγγραφέα, αφηγείται την ιστορία ενός Εβραίου καθηγητή ιατρικής που αρνείται σε ιερέα να δώσει εξομολόγηση σε μια ετοιμοθάνατη ασθενή, προκειμένου να την αφήσει να πεθάνει ειρηνικά. Η πράξη του προκαλεί πολιτικό και κοινωνικό σκάνδαλο, αποκαλύπτοντας τις εντάσεις ανάμεσα σε επιστήμη, θρησκεία και προκατάληψη. Μέσα από τη δίκη του, ο Σνίτςλερ αναδεικνύει τα όρια της ιατρικής ευθύνης, το δικαίωμα του ασθενούς στην αλήθεια και τη σύγκρουση ανάμεσα στην προσωπική συνείδηση και την κοινωνική ηθική. Το έργο, διαχρονικά επίκαιρο, φωτίζει τις ρίζες των βιοηθικών διλημάτων που συνεχίζουν να απασχολούν την ιατρική και τη φιλοσοφία σήμερα.

Πηγή: <https://www.bloomsbury.com/uk/professor-bernhardi-9781840025521/>

1925 — Η Καρδιά του Σκύλου

Δημιουργός: **Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ**

Η Καρδιά του Σκύλου (1925) του Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ είναι μια σατιρική νουβέλα –και μεταγενέστερα θεατρικό έργο– που ανατέμνει με οξυδέρκεια τα όρια της επιστήμης και της ανθρώπινης ηθικής. Στη Μόσχα της δεκαετίας του 1920, ο καθηγητής Πρεομπραζένσκι πραγματοποιεί ένα πείραμα μεταμόσχευσης, εμφυτεύοντας σε έναν

σκύλο την υπόφυση και τους όρχεις ενός ανθρώπου. Το αποτέλεσμα είναι ένα πλάσμα που αποκτά ανθρώπινη μορφή αλλά και τα χειρότερα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης — επιθετικότητα, αλαζονεία και κοινωνική χυδαιότητα. Ο Μπουλγκάκοφ, μέσα από τη σάτιρα, σχολιάζει όχι μόνο την ηθική της επιστημονικής παρέμβασης στη φύση, αλλά και τη σοβιετική εμμονή με τον «νέο άνθρωπο». Το έργο θέτει διαχρονικά βιοηθικά ερωτήματα: μπορεί η επιστήμη να μεταμορφώσει τον άνθρωπο χωρίς να αλλοιώσει την ουσία του; Πού τελειώνει η πρόοδος και πού αρχίζει η ύβρις; Με τον τρόπο αυτό, Η Καρδιά του Σκύλου γίνεται ένα προφητικό σχόλιο για την ευθύνη του επιστήμονα απέναντι στο δημιούργημά του και την κοινωνία.

Πηγή: <https://polishposter.com/3962-heart-of-a-dog-bulgakov-polish-poster.html>

1963 — Αθώα ή ένοχη (Ελλάδα)

Δημιουργός: **Νέστορας Μάτσας**

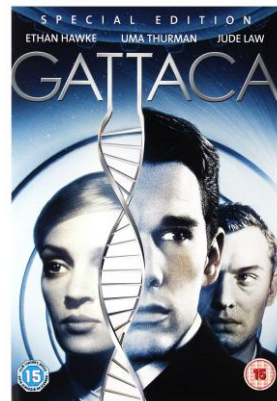
Το Αθώα ή ένοχη (1963), σε σενάριο και σκηνοθεσία του Νέστορα Μάτσα, αποτελεί ένα από τα πρώτα ελληνικά κινηματογραφικά έργα που αγγίζουν το βιοηθικό ζήτημα της ευθανασίας. Η ταινία αφηγείται την ιστορία ενός γιατρού και μιας οικογένειας που έρχονται αντιμέτωποι με το δίλημμα αν πρέπει να βοηθήσουν έναν άνθρωπο να πεθάνει για να λυτρωθεί από τον ανυπόφορο πόνο μιας ανίατης ασθένειας. Η αφήγηση, με έντονα δραματικά στοιχεία, εξετάζει τη σύγκρουση ανάμεσα στην ιατρική ευθύνη, την ανθρώπινη συμπόνια και τις κοινωνικές προκαταλήψεις μιας εποχής που θεωρούσε το ζήτημα ταμπού. Ο Μάτσας τολμά να θίξει το θέμα με ανθρωπισμό και ευαισθησία, αναδεικνύοντας την ανάγκη για διάλογο γύρω από τα όρια της ζωής και την αξιοπρέπεια του ανθρώπου απέναντι στον θάνατο. Παρότι γυρισμένο σε μια συντηρητική κοινωνία, το έργο παραμένει επίκαιρο για τον τρόπο με τον οποίο συνδέει το ηθικό με το συναισθηματικό βάρος της ιατρικής πράξης.

Πηγή: <https://www.filmy.gr/movies-database/guilty-or-innocent-1963/>

1997 — Gattaca

Δημιουργός: **Andrew Niccol**

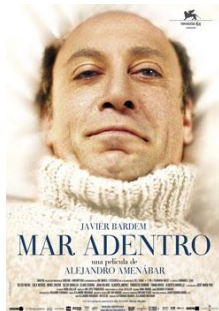
Η ταινία διαδραματίζεται σε μια μελλοντική κοινωνία όπου η γενετική μηχανική καθορίζει την κοινωνική θέση και τις δυνατότητες κάθε ανθρώπου. Οι γενετικά «τέλειοι» πολίτες απολαμβάνουν προνόμια, ενώ όσοι έχουν φυσική γέννηση –οι λεγόμενοι “in-valids”– αντιμετωπίζονται ως κατώτεροι. Ο ήρωας, Vincent, προσπαθεί να ξεπεράσει τη μοίρα του χρησιμοποιώντας την ταυτότητα ενός γενετικά ανώτερου ατόμου για να εκπληρώσει το όνειρό του να ταξιδέψει στο διάστημα. Η ταινία λειτουργεί ως βαθιά βιοηθική αλληγορία για την ελευθερία, την αξία της ανθρώπινης βούλησης και τους κινδύνους μιας κοινωνίας που υποκαθιστά την ηθική με τη γενετική καθαρότητα και την ευγονική. Ο Niccol προειδοποιεί για την πιθανή μετάλλαξη της επιστημονικής προόδου σε νέο είδος ευγονικής, θέτοντας το διαχρονικό ερώτημα: ποιος ορίζει τι σημαίνει να είσαι «άνθρωπος»;

Πηγή: <https://www.amazon.co.uk/Gattaca-Special-DVD-Ethan-Hawke/dp/B0011FTQ8A>

2004 — Mar adentro (The Sea Inside)

Δημιουργός: **Alejandro Amenábar**

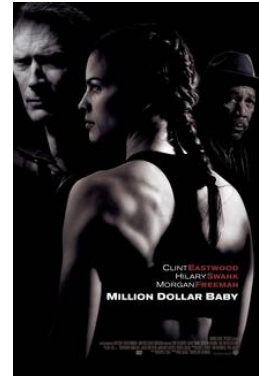
Το έργο βασίζεται στην αληθινή ιστορία του Ισπανού ναυτικού Ramón Sampedro, ο οποίος έζησε τετραπληγικός για σχεδόν τριάντα χρόνια και διεκδίκησε νομικά το δικαίωμα να πεθάνει με αξιοπρέπεια. Μέσα από την αφήγηση του Sampedro, η ταινία θέτει στο επίκεντρο το βιοηθικό δίλημμα της ευθανασίας και την έννοια της προσωπικής αυτονομίας. Ο Amenábar αποτυπώνει με ποιητικότητα τη σύγκρουση ανάμεσα στην αγάπη για τη ζωή και στην επιθυμία για ελευθερία από τον πόνο, αποφεύγοντας τον διδακτισμό και επιλέγοντας τη συναισθηματική αλήθεια. Το Mar adentro υπερβαίνει τη νομική και θρησκευτική διάσταση του ζητήματος, μετατρέποντας το αίτημα του ήρωα σε φιλοσοφικό στοχασμό για τη σχέση σώματος και πνεύματος, ζωής και αξιοπρέπειας. Είναι μια από τις πιο ανθρώπινες και βαθιές κινηματογραφικές προσεγγίσεις του δικαιώματος στην επιλογή του θανάτου.

Πηγή: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Sea_Inside

2004 — Million Dollar Baby

Δημιουργός: **Clint Eastwood**

Η ιστορία της πυγμάχου Maggie Fitzgerald μετατρέπεται σε μια συγκλονιστική εξερεύνηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ηθικής του τερματισμού της ζωής. Όταν η Maggie τραυματίζεται σοβαρά και μένει παράλυτη, ζητά από τον προπονητή και μέντορά της να τη βοηθήσει να πεθάνει. Ο Eastwood χρησιμοποιεί τη σχέση τους για να εξετάσει τα βαθύτερα διλήμματα γύρω από την ευθανασία, την αυτονομία και τα όρια της αγάπης. Η ταινία δεν προσφέρει εύκολες απαντήσεις· αντίθετα, θέτει τον θεατή απέναντι στο ερώτημα αν η διατήρηση της ζωής είναι πάντοτε ανώτερη από τη διακοπή του πόνου. Μέσα από τη ρεαλιστική της απλότητα και την ηθική της πολυπλοκότητα, το Million Dollar Baby αναδεικνύεται σε ένα από τα πιο συγκινητικά κινηματογραφικά δοκίμια για την αξιοπρέπεια, την ελεύθερη βούληση και τη βιοηθική ευθύνη.

Πηγή: https://en.wikipedia.org/wiki/Million_Dollar_Baby

2009 — Causa Mortis

Δημιουργός: **Jacob M. Appel**

CAUSA MORTIS
OR
THE MEDICAL STUDENT

By
Jacob M. Appel

Μια μαύρη κωμωδία που διαδραματίζεται μέσα σε ένα νοσοκομείο και αποκαλύπτει, με δηκτικό χιούμορ και κοινωνική δεισδυτικότητα, τις παθογένειες του σύγχρονου ιατρικού συστήματος. Μια γυναίκα ανακαλύπτει ότι οι χειρουργοί άφησαν ένα ρολόι μέσα στο κρανίο της, γεγονός που πυροδοτεί ένα παράλογο ντόμινο ευθυνών, γραφειοκρατίας και αμοραλισμού. Ο

Appel, ο ίδιος γιατρός και βιοηθικός, χρησιμοποιεί την υπερβολή και τη σάτιρα για να σχολιάσει τη σύγκρουση ανάμεσα στην επιστημονική αλαζονεία, την επαγγελματική δεοντολογία και την ανθρώπινη ευαισθησία. Το έργο φωτίζει τη γραφειοκρατικοποιημένη λογική που συχνά αντικαθιστά την ιατρική ευθύνη με τη νομική αυτοπροστασία, υπενθυμίζοντας πως η αμέλεια και η αποξένωση μπορούν να γίνουν εξίσου θανατηφόρες με την ίδια την ασθένεια. Μέσα από το γέλιο και την ειρωνεία, το Causa Mortis αναδεικνύει την ανάγκη μιας ιατρικής που να θυμάται πως στο κέντρο της βρίσκεται ο άνθρωπος.

Πηγή: <https://jacobmappel.com/causa-mortis-or-the-medical-student-free-play/>

2009 — My Sister's Keeper

Δημιουργός: **Nick Cassavetes**

Μια οικογένεια έρχεται αντιμέτωπη με ένα βαθύ βιοηθικό δίλημμα. Οι γονείς αποκτούν μια κόρη μέσω γενετικής επιλογής, ώστε να αποτελέσει δώτρια οργάνων για τη βαριά άρρωστη αδελφή της (savior sibling). Όταν όμως το παιδί μεγαλώνει, διεκδικεί νομικά το δικαίωμα να αποφασίζει για το ίδιο του το σώμα. Η ταινία εξερευνά την έννοια της «ενημερωμένης συναίνεσης», την ευθύνη των γονέων, τα όρια της ιατρικής παρέμβασης και το ηθικό βάρος της αγάπης που μετατρέπεται σε υποχρέωση. Με ευαισθησία και δραματική ένταση, το έργο φωτίζει το ερώτημα αν ο σκοπός –η διάσωση μιας ζωής– μπορεί ποτέ να δικαιολογήσει τα μέσα, αποκαλύπτοντας τη λεπτή ισορροπία ανάμεσα στη βιοτεχνολογία, την ελευθερία και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Πηγή: [https://en.wikipedia.org/wiki/My_Sister%27s_Keeper_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/My_Sister%27s_Keeper_(film))

2010 — Never Let Me Go

Δημιουργός: **Mark Romanek**

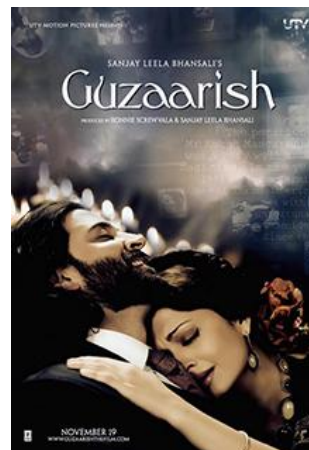
Το έργο τοποθετείται σε μια φαινομενικά ειδυλλιακή Αγγλία, όπου παιδιά μεγαλώνουν σε οικοτροφείο χωρίς να γνωρίζουν ότι προορίζονται να γίνουν δωρητές οργάνων. Όταν ανακαλύπτουν την αλήθεια, έρχονται αντιμέτωπα με το αναπόφευκτο πεπρωμένο τους και τη συνειδητοποίηση ότι η ζωή τους έχει προγραμματιστεί από άλλους. Η ταινία αποτελεί μια αλληγορία για την απανθρωποποίηση της επιστήμης και την εμπορευματοποίηση του σώματος, θέτοντας ερωτήματα για τα όρια της ιατρικής προόδου, τη συναίνεση και την ηθική της κλωνοποίησης. Μέσα από τη μελαγχολική της ατμόσφαιρα και τις υπαινικτικές ερμηνείες, το *Never Let Me Go* μετατρέπεται σε βαθιά υπαρξιακή μελέτη πάνω στην αγάπη, τη θνητότητα και το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να καθορίζει τη μοίρα του.

Πηγή: [https://en.wikipedia.org/wiki/Never_Let_Me_Go_\(2010_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Never_Let_Me_Go_(2010_film))

2010 — Guzaarish

Δημιουργός: **Sanjay Leela Bhansali**

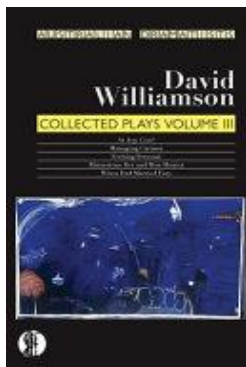
Το έργο αφηγείται την ιστορία του Ethan Mascarenhas, ενός πρώην μάγου που, έπειτα από ένα ατύχημα, μένει τετραπληγικός και ζει καθηλωμένος στο κρεβάτι επί δεκατέσσερα χρόνια. Παρά τη φυσική του ακινησία, συνεχίζει να εμπνέει άλλους μέσω ραδιοφωνικών εκπομπών, ώσπου αποφασίζει να ζητήσει νομικά το δικαίωμα στην ευθανασία. Το έργο θέτει με ευαισθησία το δίλημμα ανάμεσα στην αξία της ζωής και το δικαίωμα του ανθρώπου να επιλέξει το τέλος της, φωτίζοντας ζητήματα αυτονομίας, αξιοπρέπειας και κοινωνικής προκατάληψης απέναντι στην αναπηρία. Με την αισθητική του Bhansali και τη συγκινητική ερμηνεία του Hrithik Roshan, η ταινία υπερβαίνει το μελόδραμα και εξελίσσεται σε στοχασμό για το τι σημαίνει να ζεις «πλήρως» όταν το σώμα σε προδίδει — και αν η επιλογή του θανάτου μπορεί ποτέ να θεωρηθεί πράξη ελευθερίας.

Πηγή: [https://en.wikipedia.org/wiki/Guzaarish_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Guzaarish_(film))

2011 — At Any Cost?

Δημιουργός: **David Williamson & Mohamed Khadra**

Το *At Any Cost?* (2011), γραμμένο από τον David Williamson σε συνεργασία με τον νεφρολόγο Mohamed Khadra, είναι ένα θεατρικό δράμα που εξερευνά με ρεαλισμό και ευαισθησία τα διλήμματα γύρω από την ευθανασία και την ιατρική ευθύνη. Μέσα από την ιστορία ενός γιατρού που αντιμετωπίζει την επιθυμία ενός ασθενούς να τερματίσει τη ζωή του, το έργο αποτυπώνει τη σύγκρουση ανάμεσα στην επαγγελματική δεοντολογία, την προσωπική συμπόνια και το νομικό πλαίσιο που ορίζει τα όρια της ιατρικής παρέμβασης. Ο Williamson, γνωστός για την κοινωνική του οξυδέρκεια, θέτει στο επίκεντρο το ερώτημα αν η διατήρηση της ζωής αποτελεί πάντα ύψιστο καθήκον ή αν ο σεβασμός της ελεύθερης βούλησης μπορεί να γίνει πράξη ιατρικής ανθρωπιάς. Το έργο αναδεικνύει τη λεπτή ισορροπία ανάμεσα στην επιστήμη και τη συνείδηση, καθιστώντας το μια από τις σημαντικότερες θεατρικές προσεγγίσεις της βιοηθικής στον 21ο αιώνα.

Πηγή:

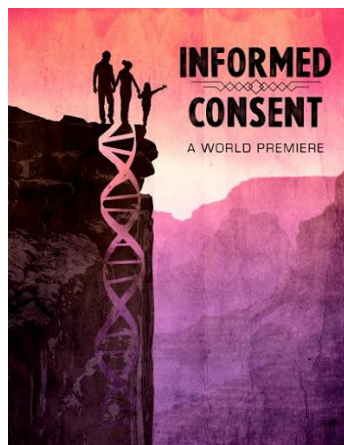
https://books.google.gr/books/about/Collected_Plays.html?id=vUa9MgEACAAJ&redir_esc=y

2014 — Informed Consent

Δημιουργός: **Deborah Zoe Laufer**

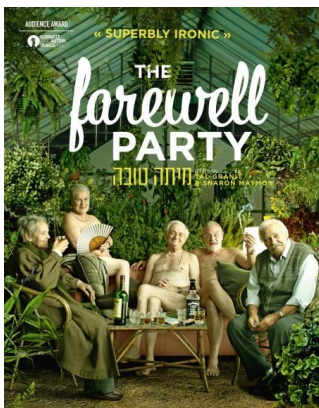
Πρόκειται για ένα θεατρικό έργο που εμπνέεται από την πραγματική υπόθεση της φυλής Havasupai στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου γενετικά δείγματα DNA χρησιμοποιήθηκαν χωρίς τη συγκατάθεση των δοτών για σκοπούς πέραν της αρχικής έρευνας. Η Laufer, με συνδυασμό επιστημονικού ρεαλισμού και δραματικής έντασης, εξετάζει τη σύγκρουση ανάμεσα στην επιστημονική πρόοδο και τον σεβασμό της πολιτισμικής ταυτότητας. Στο επίκεντρο βρίσκεται μια γενετίστρια που πιστεύει βαθιά στη γνώση, αλλά καλείται να αντιμετωπίσει τα ηθικά όρια της έρευνας όταν η ανακάλυψή της απειλεί να καταστρέψει τις ζωές ανθρώπων που θεωρούσε απλώς «δείγματα». Το έργο αναδεικνύει τις έννοιες της ενημερωμένης συγκατάθεσης, της ιδιοκτησίας του γενετικού υλικού και της ευθύνης του επιστήμονα απέναντι στις πολιτισμικές και προσωπικές επιπτώσεις της έρευνας. Με καίρια γραφή, το Informed Consent δείχνει ότι η αλήθεια της επιστήμης δεν είναι ποτέ ουδέτερη όταν εμπλέκει ανθρώπινες ζωές.

Πηγή: <http://www.deborahzoelaufer.com/informed-consent.html>

2014 — The Farewell Party (Mita Tova)

Δημιουργοί: **Tal Granit & Sharon Maymon**

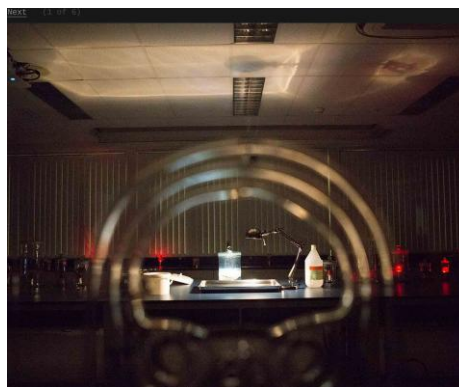
Το *The Farewell Party* (2014), σε σκηνοθεσία των Tal Granit και Sharon Maymon, είναι μια ισραηλινή ταινία που συνδυάζει το χιούμορ με τη συγκίνηση για να προσεγγίσει ένα βαθύ βιοηθικό ζήτημα: την ευθανασία. Σε ένα γηροκομείο της Ιερουσαλήμ, μια ομάδα ηλικιωμένων φίλων κατασκευάζει μια αυτοσχέδια «μηχανή θανάτου» για να βοηθήσει έναν συνάδελφό τους να πεθάνει με αξιοπρέπεια. Η πράξη τους, αρχικά κινούμενη από συμπόνια, οδηγεί σε απρόσμενες ηθικές και συναισθηματικές συνέπειες, καθώς τίθεται το ερώτημα ποιος έχει το δικαίωμα να αποφασίζει για τη ζωή και τον θάνατο. Η ταινία, χωρίς να ηθικολογεί, εξερευνά με τρυφερότητα και ανθρωπιά το δίλημμα ανάμεσα στη συμπόνια και στην ευθύνη, στην αγάπη και στην απώλεια. Μέσα από το γέλιο και τη θλίψη, το *The Farewell Party* υπενθυμίζει ότι η βιοηθική δεν είναι αφηρημένη φιλοσοφία, αλλά καθημερινή πράξη ανθρωπιάς απέναντι στον πόνο και την αξιοπρέπεια του άλλου.

Πηγή: <https://movieretrospect.blogspot.com/2015/12/the-farewell-party-2014-invigorating.html>

2016 — Morbid Anatomy [Performance]

Δημιουργός: **Amy Chan**

Το Morbid Anatomy (2016) είναι μια μεταδραματική performance που συνδυάζει το θέατρο, τον σύγχρονο χορό και την εγκατάσταση για να διερευνήσει τη σχέση ανάμεσα στο ανθρώπινο σώμα, την επιστήμη και την ηθική της παρατήρησης. Δημιουργημένο ως εκπαιδευτικό πρότζεκτ μέσα σε εργαστήριο παθολογίας, το έργο χρησιμοποιεί πραγματικά ιατρικά αντικείμενα, φως, ήχο και κίνηση για να φέρει το κοινό

αντιμέτωπο με το σώμα όχι ως αντικείμενο μελέτης αλλά ως φορέα μνήμης και ευαλωτότητας. Το Morbid Anatomy θέτει στο προσκήνιο την έννοια της «ενσώματης γνώσης», αμφισβητώντας την ψυχρή αποστασιοποίηση της επιστήμης από την ανθρώπινη εμπειρία. Με καλλιτεχνικά μέσα, σχολιάζει τη βιοηθική διάσταση της ιατρικής εκπαίδευσης, τον ρόλο της αισθητικής στην κατανόηση της θνητότητας και την ανάγκη επανένωσης της επιστημονικής πράξης με τη συναισθηματική ευαισθησία. Πρόκειται για μια σπάνια, διαλογική συνάντηση τέχνης και βιοηθικής, όπου η επιστήμη παρατηρείται μέσα από το βλέμμα της ανθρωπιάς.

Photo Credit: Fangönei (All rights reserved)

Πηγή: <https://www.amychan-light.com/morbid-anatomy-2016#1>

2019 — The Phlebotomist (Η Αιμολήπτρια)

Δημιουργός: **Ella Road**

Πρόκειται για ένα σύγχρονο δυστοπικό έργο που συνδυάζει την επιστημονική φαντασία με την κοινωνική σάτιρα, θέτοντας καίρια βιοηθικά ερωτήματα. Σε μια κοινωνία όπου κάθε πολίτης αξιολογείται με βάση έναν «γενετικό δείκτη υγείας», η αξία και οι ευκαιρίες ζωής καθορίζονται από τα γονίδια. Η Αιμολήπτρια, που συλλέγει δείγματα αίματος, βρίσκεται αντιμέτωπη με τη σύγκρουση ανάμεσα στην επαγγελματική της ευθύνη και την ηθική της συνείδηση, όταν η αγάπη και η αλήθεια συγκρούονται με το βιοτεχνολογικό σύστημα που υπηρετεί. Το έργο αναδεικνύει τους κινδύνους μιας κοινωνίας που μετατρέπει τη γενετική πληροφορία σε εργαλείο αποκλεισμού και θέτει το ερώτημα αν η επιστήμη, απαλλαγμένη από ανθρωπιστικές αξίες, μπορεί να λειτουργήσει δίκαια. Με οξυδερκή γραφή και ρυθμό θρίλερ, η Road συνδέει τη βιοηθική με τη σύγχρονη κοινωνική ανισότητα και το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια.

Πηγή: <https://www.marieclaire.gr/art-lifestyle/i-emoliptria-mia-parastasi-gia-ena-distopiko-mellon-pou-isos-ine-idi-edo/>

2019 — The Doctor

Δημιουργός: **Robert Icke (μετά τον Schnitzler)**

Το *The Doctor* (2019), σε κείμενο και σκηνοθεσία του Robert Icke, αποτελεί σύγχρονη διασκευή του κλασικού έργου Professor Bernhardi του Arthur Schnitzler (1912) και μεταφέρει τη δράση σε ένα σύγχρονο περιβάλλον, αναδεικνύοντας τις πολυεπίπεδες συγκρούσεις ανάμεσα στην ιατρική ηθική, τη θρησκεία, την ταυτότητα και τη δημόσια κρίση. Η κεντρική ηρωίδα,

η δρ. Ρουθ Γουλφ, αρνείται την είσοδο ενός ιερέα στο δωμάτιο μιας ετοιμοθάνατης ασθενούς, πυροδοτώντας μια αλυσιδωτή αντίδραση που εξελίσσεται σε κοινωνικό και διαδικτυακό «λιντσάρισμα». Ο Icke εξετάζει τη διάβρωση του δημόσιου διαλόγου, τη ρευστότητα της αλήθειας και την απώλεια της ηθικής πολυπλοκότητας σε μια εποχή απόλυτων ταυτοτήτων. Το έργο επαναπροσδιορίζει το αρχικό βιοηθικό ερώτημα του Schnitzler —πώς ο γιατρός ισορροπεί ανάμεσα στο καθήκον, την πίστη και την αυτονομία του ασθενούς— μέσα στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνίας των μέσων και της ψηφιακής ηθικής. Με οξυδερκή γραφή και θεατρική τόλμη, το *The Doctor* γίνεται ένα από τα σημαντικότερα παραδείγματα του πώς το θέατρο μπορεί να ανανεώσει τον διάλογο γύρω από τη βιοηθική στον 21ο αιώνα

Πηγή: <https://almeida.co.uk/whats-on/the-doctor/>

2019 — The Colours

Δημιουργός: **Harriet Madeley / Crowded Room**

Πρόκειται για ένα verbatim έργο βασισμένο σε πραγματικές συνεντεύξεις ασθενών τελικού σταδίου και επαγγελματιών υγείας. Η Madeley παρουσιάζει, χωρίς μυθοπλαστικές παρεμβάσεις, την καθημερινότητα της παρηγορητικής φροντίδας: τον

**"It would be abnormal if someone didn't die.
You know, that would be very strange.
We'd pay a lot of attention, I think, if that happened."**

πόνο, την αξιοπρέπεια, την αποδοχή του θανάτου. Το έργο θέτει ερωτήματα για την αυτονομία των ασθενών, το δικαίωμα στην επιλογή της φροντίδας και το πώς το σύστημα υγείας μπορεί να σεβαστεί την προσωπική αφήγηση ζωής. Η βιοηθική διάσταση αναδεικνύεται στην αντιπαράθεση μεταξύ ιατρικών πρωτοκόλλων και της μοναδικότητας κάθε ασθενούς.

Πηγή: <https://www.crowdedroom.org.uk/the-colours.html>

**Thank you for reading,
watching and
supporting Art...**